

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд за придобиване на научна степен „доктор на науките”

Автор: доц. д-р Хрисула Атанас Недялкова - член на научно жури

Област на висше образование: 1. Педагогически науки
Професионално направление: 1.2. Педагогика (Теория и технология на семейното възпитание)
Университет: Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Факултет: ФНПП
Катедра: Предучилищна и медийна педагогика
Тема на дисертационния труд: Педагогическо образование на родителите
Име на автора на труда: Проф. д-р Радослав Иванов Пенев

1. Данни за дисертанта

Радослав Иванов Пенев получава базисното си висше образование през 1984г. в СУ „Св. Климент Охридски” - Магистър по педагогика с квалификация “Педагог и редовен преподавател с допълнителна специалност философия”. Професионалния си опит стартира като начален учител във 111 ОУ „Франц Миклошич” – град София през 1989г.

Следват позициите на: хоноруван асистент към катедра „Предучилищна педагогика”, Факултет по начална и предучилищна педагогика, СУ „Св. Климент Охридски” - от 1991г.; щатен преподавател - старши и главен асистент към катедра “Предучилищна педагогика” през 1999г. От 1999г. е доктор по педагогика с тема на дисертацията „Семейството и личностната готовност за училище”. От 2007-2014г. е доцент по научната специалност 05.07.01. Теория на възпитанието и дидактика /предучилищна педагогика – семейно възпитание/ , а от 2014г. - професор в професионално направление 1.2 Педагогика (предучилищна педагогика – теория и технология на семейното възпитание).

Научните интереси на дисертанта са в няколко професионални области: Предучилищна педагогика, Теория и технология на семейното възпитание, Педагогическо образование на родителите, Приемственост в образователните структури и подготовка за училище в детската градина и семейството, Двигателно развитие, физическа дееспособност и усвояване на спортно-познавателни компетенции в детството, Превенция на проблемното поведение в детската градина и училището, Житейски и педагогически ценностни ориентации на бъдещите учители, Модели на полово-ролева идентификация в детството. По проблеми от тези области са и над 130- те му публикации

Авторът притежава добра теоретична подготовка и богат професионален опит, в резултат от което са и многобройните му академични и експертни активности като: член на Факултетния съвет на ФНПП, “СУ “Св. Кл. Охридски”, научен секретар на катедра „Предучилищна и медийна педагогика“, ФНПП, СУ „Св. Кл. Охридски“, ръководител на магистърски програми във ФНПП, член на комисията и един от авторите за изготвяне на «Програма за предучилищно възпитание и подготовка» – 2008г. и на „Наредба за предучилищно образование“, 2006г., член на редколегията на научно-методическото списание «Предучилищно възпитание», член на сдружение «Движение Предтечи», един от авторите на Програмна система «Ръка за ръка» - 2003г., член на редколегията на сп. «Светулка», издателство Просвета, един от авторите на „Държавен стандарт за предучилищно образование“ със заповед РД 09-1084/07.08.2015 на министъра на образованието и науката на Република България.

2. Данни за докторантурата

Допускането до публична защита на дисертационния труд е документирано чрез заповед № РД 38-352/05.06.2017 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ относно състава на научното жури и параметрите на публичната защита. От представените документи се вижда, че при реализирането на дисертационния труд на Радослав Пенев няма допуснати нарушения.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд е посветен на създаването и апробирането на модел за педагогическо образование на родителите в контекста на взаимодействието „образователни институции - семейство” – един неизследван във визирания педагогически контекст проблем.

Представеният дисертационен труд е структуриран съобразно научните стандарти, които се изискват за такъв вид разработка. Състои се от увод, шест глави, глобални изводи, заключение, използвана литература и приложения. Основният текст на труда е с обем от 413 страници и е илюстриран с 45 таблици и 98 диаграми. Библиографията включва 255 заглавия, от които 169 на кирилица, 62 – на латиница и 24 електронни траектории. Приложенията са представени в отделно книжно тяло с обем 250 страници.

4. Представяне и научна преценка на дисертационния труд

В уводната част се открояват актуалността на темата и мотивите за избора ѝ, основен от които е научното намерение на дисертанта да разработи и апробира теоретико-експериментален модел за педагогическо образование на родители.

В първа глава е разгледана програмната рамка на дисертационния труд и на експерименталното изследване. Тук аргументирано е подчертана актуалността и е извършена терминологичната обосновка на проблема, очертани са концептуалните параметри на дисертационния труд и на експерименталното изследване, схематичните параметри и практико-приложната насоченост на експерименталното изследване. Коректно и ясно са формулирани обектът, предметът, целта, задачите на изследването, хитотетичните конструкции (три на брой), основните етапи и задачи на изследването, очакваните резултати.

Инструментариумът на изследването е избран с оглед характера на изследването и в този контекст удовлетворява цялостността на параметрите на изследването.

Във втора глава е направена теоретична обосновка на проблема. Изведени и анализирани задълбочено са проблемите: семейството като социализиращ фактор и като възпитателна среда; взаимодействието „образователни институции - семейство“; педагогическото образование на родителите в контекста на европейската визия и стратегия на позитивното родителство; институционалните параметри на взаимодействието „образователни институции - семейство“. Тук акцент е поставен на същността, характеристиката и актуалната специфика на педагогическото образование на родителите.

Трета глава е посветена на методиката и организацията на изследването. Прецизно и ясно методически се обосновава теоретичното проучване, разгледани са етапите на експеримента, направена е статистическа и математическа обосновка на изследването.

В четвърта глава е извършен анализ на резултатите от констатиращия експеримент, който логически води до пета глава, която представя модела за педагогическо образование на родителите. И тук е най-приносният момент на дисертацията – моделът включва система от игрово-познавателни ситуации за превенция на агресивните прояви в семейството и детската градина, чиято визуализация оптимизира процеса на педагогическо образование на родителите. Нещо повече – разработените варианти на образователно съдържание, включващи диагностични и формиращи конструкции, подкрепяща информация и мултимедийни

продукти, както и технология за обучение и наръчник за обучители, създават актуални предпоставки за мултипликация на модела за педагогическо образование на родителите.

В шеста глава се прави анализ на резултатите от формиращия експеримент, вследствие на който са изведени актуални приоритети на модела, стимулиращ потребностите и възможностите на родителите за педагогическо самоусъвършенстване и саморазвитие. Приносната част на модела натежава и от това, че визира не само родители, но и широк кръг педагогически специалисти. Анализът на резултатите от изследването се характеризира със задълбоченост и широкообхватност.

В края на заключението са представени теоретико - педагогически резултати, относно необходимостта, тематичното съдържание на педагогическото образование на родителите на деца в предучилищна възраст, както и необходими за ефективността му параметри на интеракцията “образователни институции – семейство”.

Авторефератът е с обем 80 страници, съответства на съдържанието на дисертационния текст и представя цялостно и по коректен начин съдържанието и основните постижения в него.

5. Научни приноси

Приносите отразяват основните научни постижения в дисертационния труд.

В теоретичен аспект:

1. Принос на дисертационния труд е детайлното изследване на проблемите за:
 - семейното възпитание в предучилищна възраст, като социализиращ фактор
 - закономерностите на развитие в детството и влиянието на семейството, общуването „родители-деца“;
2. Изведени са критерии за ефективно семейно възпитание в този възрастов период
3. Състоянието, проблемите и перспективите на взаимодействието „образователни институции-семейство“ Проблемното поведение, агресията и спецификата на агресивните прояви в предучилищна възраст
4. Разработена и апробирана е авторова методика за проучване на визията на съвременното семейство за взаимодействието с детската градина, както и на житейско-възпитателните ориентации на съвременните родители.

В приложен аспект:

1. Разработени са методически ориентири за проучване на:
 - отношението на семейството към феномена „агресия“ в предучилищна възраст

-отношението на родителите към готовността и подготовка за училище в семейството и детската градина, проектите за мотивация към ученето и обучението в училището като собствена визия и представа за мотивацията на децата, позициите и ролите на родителите към училищното обучение и подготовката на децата в семейството.

- конфликтните ситуации и груповата динамика в предучилищна възраст в три блока - социално, игрово и виртуално взаимодействие с връстниците

- проявите и ориентациите на деца с висока степен на конфликтност и агресивност в контекста на фамилното влияние.

2. Разработен и реализиран е теоретико-експериментален модел за педагогическо образование на родителите с варианти на образователно съдържание

3. Перспективност на модела дава дефинирането и на основни задачи и акценти на семейното възпитание в начална училищна възраст, свързани с познавателното и психосоциалното развитие, физическата дееспособност, мотивацията за учене и грамотността.

4. Безспорен принос е обогатеният набор от библиографски източници по изследвания проблем

6. Публикации и участия във научни форуми

Представени са 7 отпечатани публикации, което отговаря на необходимия брой и представят различни аспекти на дисертационното изследване.

В заключение, направеният анализ на труда и доказаните научни приноси и постижения на кандидата, ми дават основание да предложа на уважаемото научно жури да присъди на Радослав Иванов Пенев научната степен «доктор на науките» в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика.

30.08.2017г.

Изготвил становището:

доц. д-р Хрисула Недялкова